EXEQVIÆ IN TEMPLO S. NAZARII MANFREDO SEPTALIO PATRITIO MEDIOLANENSI, EIVSDEM BASILICÆ CANONICO CELEBRATÆ.

Quas ſummatim expoſuit March. Ioannes Maria Vicecomes Acad. Animos.

MEDIOLANI,

Apud Impreſſores Archiepiſcopales.

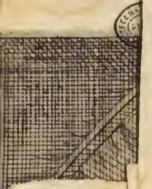
MDCLXXX.

EXEQVIAE
IN TEMPLO
S. NAZARII
MANFREDO
SEPTALIO
PATRITIO
MEDIOLANENSI,
EIVSDEM BASILICAE
CANONICO CELEBRATAE

Quas summatim expressit March. Ioannes Maria Visconti Acad. Anim.

MEDIOLANI.

Apud Impressores Archiepiscopales.
MDCLXX.



NELLE SOLENNI ESSEQVIE
DEL SIG.
MANFREDO SETTALA
Celebrate da' Signori ſuoi Nipoti.

SONETTO.

DI ſtirpe glorioſa Illuſtre prole
Ecco in gelida tomba, in tomba oſcura
Quel, che con l'arti ſue poteo del Sole
Far note l'ombre, e rinforzar l'arſura.

A queſta intorno luminoſa mole,
Ch'à la barbara Menfi i pregi oſcura,
Prefica lagrimoſa Arte ſi duole,
Sciolta dolente il crin piange Natura.

Già la fama di lui chiara rimbomba
Ne l'oppoſta de i poli ombra notturna,
Da la cuna del dì fino a la tomba.

Mancò ſpazio à ſuoi voli: hor taciturna
Forma de l'ali ſue, de la ſua tromba
Vn bel trofeo del gran Manfredi à l'vrna.

F. L.

EReptum terris VIII. Id. Febr. MDCLXXX. Manfredum Septalium Mediolanensem Patritium, collectis in domesticum Museum artis, ac naturæ miraculis celeberrimum, aliquâ publici doloris significatione prosequi par erat. Id non modo Ciuitas Mediolanensis, sed vniuersa Italia, ac tota propemodum Europa, pro eâ, quam obtinuerat apud omnes, famâ ac beneuolentiâ, suo veluti iure postulabant. Idcirco Optimo Patruo Nepotes obsequentissimi quintâ die ab obitu, deproperato opere curauere solenne funus. Eius formam, picturasq; funebres Cæsar de Floribus perfecit, Inscriptionibus atq; Emblematis Professores Rhetoricæ ex Collegio Braydensi Societatis Iesu exornarunt. Illud præcipuè obseruatum est, vt ex celeberrimâ toto orbe Pinacothecâ ea peterentur, quæ ad significationem doloris, vel ad commendationem virtutum Manfredi conferre possent, vt

habe-

haberet optimus ſenex ornamenta ſepulcri labores & delicias ſuas, quæque illi viuenti cura fuit, eadem, vt cum vate loquar, ſequeretur tellure repoſtum.

Templum D. Nazarij, vbi familia Septalia à multis retro annis gentilitium Sacellum poſſidet, funebri pompæ deſtinatum fuit.

In externo, qui ad populum patet Baſilicæ aditu, appoſita ſequens inſcriptio Ciues atq; Aduenas inuitabat.

Ciues, Exteri, Principes

Adeſte.

MANFREDVS SEPTALIVS,

Cuius toties mira ſpectaſtis,

E pyrâ funebri

Spectaculo nunc vobis

eſt.

Templum ante aram maximam duo hinc inde ampla brachia in modum crucis porrigit: Dexterum ab ingreſſu latus pyram ardentem excepit. Paries, qui lato ambitu circa feretrum erat, ad ſummam vſq; teſtudinem, quin ipſi

ipsi etiam fornices atrato panno tegebantur, pendulis ex textili argento fascijs pullato peristromati interlucentibus.

Ad primam veluti parietis faciem, quæ in prospectu erat, inter mortis trophæa, & fascias funebres, media inter duo emblemata, inscriptio erat, ita collocata, vt respiceret tumulum, in quo Manfredi spolium seruabatur.

Hic ille Manfredus iacet
Naturæ, Artium, atq; Orbis vestigator:
Ob suauissimam indolem,
Industrium ingenium,
Probitatem antiquam,
Patriæ decus, amor Ciuiũ, Principũ deliciæ.
Obijt annos natus octoginta:
Quos omnes vixit.

Dex-

Dexterum superiori inscriptioni symbolum.



In mathematicis, præſertim practicis ac mechanicis, ſingulari cum laude verſatus Manfredus, ſui nominis famâ, atq; admiratione orbem omnem impleuerat. Eius igitur mortem, & ſuperſtitem gloriam exprimebat Circinus, huius facultatis præcipuum inſtrumentum, ſuper circulo iam delineato iacens cum lemmate: *Satis eſt; impleuimus orbem*.

Siniſtram partem habebat aliud ſymbolum, quod in ſequenti paginâ expreſſum vides.



Musicam ex parte nouis inuentis auxit Manfredus. Organum icciroo, vulgò surdellinam, ab ipso met eleganti structurâ confectum,

tum,

tum, exiguum mole, sed fistulis, & clauiculis varijs mirabile, follibus compressis in symbolum cessit cum adiectâ epigraphe *Defecit spiritus meus*.

Dexterum parietem ad pyram habebant continuata pegmata musicis quamplurimis excipiendis extructa, cum sacrum solenne, & funebres precationes celebrarentur. Duo hinc inde symbola apposita fuere.



In Phyſicis celeberrima quæſtio eſt, an arte inueniri poſſit motus perpetuus. Quidquid repugnent quamplurimi, illius ſpecimen ali-

quod

quod multiplici inuento dederat Manfredus. Inter cætera vero Pyramidem excogitauerat ex solido ære, circa quam canaliculi sinuati in spiram sensim descendunt. Canaliculis ingesti duo aut plures globuli plumbei per decliue feruntur in infimam vsq; partem, atq; in subiecta capsula absconduntur, vndè per intestinum machinamentum magnâ vi per medium pyramidis iterum vibrantur in sublime, vt iterum descendant. Mortem induximus, quæ veluti indignata extenso indice cursum orbiculi cadentis intercipit *Nihil perpetuum* monens, sublatisq; cadendi & surgendi irrequietis vicibus stabili quiete donat.

Distichon.

Alternis vicibus globus hic surgitq; caditq;
Vt queat æternùm sistere, tolle vices.

Aliud emblema.



Inqui-

Inquirendis accuratâ induſtriâ Cæſarum, aliorumq; vetuſtis imaginibus, ijſq; aut gypſo excipiendis, aut ære fundendis cudendiſq; multum operæ impenderat Manfredus reparator antiquitatis. Mortem igitur numiſmatis Heroum, præſertim ex familiâ Septaliâ elaborandis intentam expreſſimus, additâ vatis ſententiâ *Maius ab exequijs nomen;* quaſi vitam, quam eripuerat iterum redderet in æreis tabulis perpetuò duraturam.

Diſtichon.

Labilis eſt pretioq; caret vita æmula vitro;
Et pretiũ, & pondus mors fabra in ære dabit.

In ſiniſtro pariete Sacellum Familiæ ſitum eſt, quod funebribus exuuijs ex omni parte conueſtitum, & bellè diſpoſitis vbiq; facibus ardens horrorem quendam ac venerationem ſpectatoribus ingerebat. Penſilis ex ſummo arcu tabella Septaliorum omnium illic iacentium ſenſus ad Manfredum exponebat.

SEPTALIORVM

Quotquot hìc ſiti eſtis cineres magni,

Manfredum Nepotem maximum,

vobis & terrâ & Cælo

iungite.

In medio erigebatur pyra funebris, in cuius vertice ſimulacrum Septalij argenteis tubis, globo laureato, gentilitijs alis, atque vrnæ ſepulcrali ingenti ſuperimpoſitum eminebat. Moles in tres veluti baſes digeſta; ſingulæ verò diſpoſitis circum facibus, erectiſq; angulatim maioribus funalibus illuſtrabantur. Quatuor facies ſuperioris baſis ſeu tumuli totidem breues inſcriptiones complebant.

In facie anteriori, quæ ad populum magis patet.

MAN-

MANFREDVS SEPTALIVS
Naturæ inuestigandæ, scientijs atq; artibus
promouendis,
excutiendæ antiquitati,
Peragrando & colligendo Orbi
octoginta prope annis impensis;
Cum terras vlterius scrutari non posset,
Cælum adijt.

In parte opposità.

Excellens in arte non debet mori.
Legum violatrix Mors
Quo iure Manfredum rapis?
Animus, nomen, virtus æternùm viuunt.
Minimum est quod perijt.

In eâ quæ gentilitium sacellum respicit.

Ex

Ex magno Manfredo,
qui superest cinis
minor est vrnâ:
Quod reliquum est impleant lacrymæ.

In latere auerso.

Ex Manfredi cadauere
Reuelle Mors telum adhuc cruentum.
Si quis mortalitati suæ repugnet,
Dic quem peremeris.

Circa tumulum medium duo symbola.

In primo emblemate Mors, ingens speculum ex calybe incendiarium depromptum ex septaliano Museo obuersum soli detinebat; alterâ manu apici illi seu puncto, in quod collecti radij conueniunt, admouebat globum ligneum, ex quo fumus permixtus flammæ attollebatur, cum lemmate *Sic splendor collectus abit;* quod in adiecto schemate expressum vides.

Secun-



Secundum emblema. Mors inter multiplices pharetras, ſagittas, arcus, & balliſtas; quibus onerandis, intendendis, ac vibrandis

exi-

eximius erat Manfredus, falcem ſuam indigitabat cum epigraphe *Ferit ſecurius iſta*; quod pariter hîc delineatum habes.



Reli-

Reliquas facies, atque infimum fustentamentum gentilitia stemmata, cæteraq; ornamenta funebria vestiebant.

D. Canonicus Ord. Airoldus de mandato Reuerendiss. P. Inquisitoris Videat, & in scriptis referat &c.

Fr. Hyacinthus Cattaneus Sancti Offitij Mediol. Not &c.

Digna sunt adamantinis typis euulgari, quæ egit in hominum memoria nunquam inter moriturus Illustriss. Manfredus Septala, & quæ in eius funere dixit Orator disertissimus M. R. Io. Baptista Pastorinus Societatis Iesu. Me ideò &c. 31. Martij 1680.

Carolus Ant. Airoldus I. V. D. Canon. Ord. Eccl. Metrop. Mediol. S. Offitij Consultor.

Die 2. Aprilis 1680.

Attenta præf. attestatione Imprimatur.

F. Sixtus Cerchius Inqu. Generalis Status Mediol. &c.

Iacobus Saita S. T. D. Canonicus Basilicæ S. Ambrosij pro Reuerendiss. Capitulo Sede vacante &c.

Franciscus Arbona pro Excell. Senatu.


MANFREDVS SEPTALIVS
MEDIOLANENSIS ANNOR. LXXX.
MDCLXXX.
C. à Flore delin.
I. B. Bonacina sculp.

SONETTO.

O Nobil Forma di quel chiaro Ingegno
Che ſu nel Cielo or ſue bellezze intẽde,
E da l'Idea del Vero il vero apprende
E di Natura, e d'Arte or vede il Regno.

Tu ben ritorni à gli occhj il volto degno
In cui Modeſtia, e Gentilezza ſplende;
Ma chi quell'alma grande oimè ci rende,
Che ſu dell'Arti, e di Virtù Soſtegno?

Tu de l'Alma colori il mortal velo
Ma non dipingi il ſuo ſaper' intenſo
E la pietade ardente e'l viuo zelo.

Mirando il volto a la virtude io penſo
E dico, aurà per te mercede il Cielo
Se quì per te non hà colori il ſenſo.

M. G. M. V.

Marchese Gio. M. Visconti